

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35080
Nom	Intervenció social i comunitària preventiva
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1302 - Grau de Criminologia	Facultat de Dret	4	Primer quadrimestre
1923 - Programa Doble Titulación Derecho-Criminología	Facultat de Dret	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1302 - Grau de Criminologia	19 - Criminologia aplicada	Optativa
1923 - Programa Doble Titulación Derecho-Criminología	6 - Assignatures optatives de quart curs	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
MENDEZ LOPEZ, ANGEL JOEL	350 - Treball Social i Serveis Socials

RESUM

En els estudis conduents a l'obtenció del títol de Graduat en Criminologia es persegueix que el futur professional domine les tècniques de control de situacions de marginalitat que corren el risc de patir alguns col·lectius i comunitats. Aquests fenòmens de marginalitat (que es troben en la frontera amb el fet delictiu) es produeixen en societats complexes i trenquen possibilitats d'aprofundir en la cohesió social i la convivència ciutadana.

El perfil d'un Graduat en Criminologia ha d'incloure l'acostament a estos fenòmens de marginalitat col·lectiva que li permeten entendre alguns dels fenòmens que estan apareixent en els nostres pobles i ciutats, atenent els canvis que planteja la societat global amb la intenció de situar-se professionalment com un mediador entre els diferents interessos dels i les ciutadanes. De la mateixa manera, un criminòleg ha de comprendre i avançar-se a dinàmiques de l'espai quotidià i de confrontació, permetent-li atallar situacions de conflictivitat i trencar amb els estereotips i les representacions socials que soscaven la convivència i degraden la tolerància i el respecte ciutadà.

És important aproximar-se a la realitat social comunitària evitant i prevenint, d'esta manera, processos d'exclusió social de determinats col·lectius i millorant les relacions entre els diferents grups que configuren les comunitats veïnals, locals... etc. L'assignatura "Intervenció Social Comunitària Preventiva", és de caràcter optatiu i situada en el 4t curs del Grau de Criminologia i pretén introduir l'estudiant en els coneixements que li permetrà conèixer les situacions de marginalitat de diferents grups poblacionals i comprendre les motivacions d'estos en les seues pràctiques socials, tanmateix entenem que l'alumnat adquirirà habilitats per a elaborar plans, programes i projectes d'intervenció social orientats al desenvolupament d'estratègies preventives de possibles conflictes, així com el progrés dels distints col·lectius.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És important que els estudiants tinguen una certa sensibilitat cap a les situacions que generen exclusió i interès per acostar la seua mirada crítica davant les problemàtiques socials que motiven desigualtats, fragilitats i vulnerabilitats.

COMPETÈNCIES

1302 - Grau de Criminologia

- Saber fer estudis en barris marginals o d'acció social preferent, elaborant estratègies de prevenció i/o intervenció de la criminalitat.
- Saber identificar la diversitat i la desigualtat social i les seues conseqüències en relació amb el fet delictiu, la victimització i les respostes davant el crim i la desviació.
- Ser capaç de dissenyar estratègies per resoldre conflictes concrets en els contextos penal i c r i m i n o l ò g i c .

- Ser capaç d'aplicar els coneixements psicosocials a l'estudi i la comprensió de les noves formes de comunicació i interacció social.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

D'una banda, al finalitzar l'assignatura l'estudiant ha de ser capaç d'adquirir les destreses següents:

- o Entendre els processos de construcció de les representacions socials dominants sobre els col·lectius vulnerables.
- o Desenvolupar, identificar i descriure les pràctiques preventives que eviten la ruptura de la cohesió social en els espais comunitaris.
- o Manejar tècniques qualitatives, com l'observació i l'entrevista, amb la finalitat d'adquirir coneixements sobre les dinàmiques socials que els permeten l'elaboració de diagnòstics socials.
- o Identificar les relacions entre els elements que configura una comunitat: territori, població, demandes i recursos.
- o Diagnosticar la necessitat d'intervenció preventiva o transformadora cap a /desde un col·lectiu o problemàtica.
- o Incentivar sinergies entre diferents col·lectius amb l'ànim d'incentivar la població.
- o Dissenyar programes d'intervenció social establint prioritats en els seus objectius, la utilització dels mecanismes més eficaços i eficients i conèixer la seua avaluació.

D'altra banda, al finalitzar l'assignatura l'alumnat ha de ser capaç de comprendre les següents habilitats socials:

- o Distingir entre els processos delictius i els processos de vulnerabilitat i exclusió que tenen les seues causes en l'estructura social.
- o Aplicar una mirada crítica sobre l'entorn social investigant les causes profundes de les pràctiques socials dels diferents col·lectius.
- o Detectar tant possibles conflictes o problemes emergents.
- o Saber treballar i distingir el treball en equip, en xarxa, de projecte i per processos.
- o Tindre capacitat d'escolta per a detectar demandes no explícites de la població i dels col·lectius.
- o Argumentar les diferències entre els discursos de malestar social justificats i els no justificats socialment.
- o Distingir entre els juís de valor sobre la realitat social i els fets factuais comprenent les seues interrelacions.
- o Desenvolupar el seu treball en entorns inestables i subjectes a canvis no estimats

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a l'espai col·lectiu: Clarificant conceptes.

- L'espai social i les representacions socials.
- La qüestió social.
- La intervenció social

2. La comunitat i la seua dimensió operativa

- La construcció històrica del concepte comunitat i del Treball Comunitari
- Prevenició de la ruptura de la cohesió social en la comunitat: El concepte de Camp de Bourdieu i la seua traslació als barris urbans.
- Comunitat en l'era de la comunicació i societat en xarxa: Intentitats individuals i Nous moviments socials.
- Elements bàsics de la Comunitat: Territori, Població, Demandes i Recursos.

3. La Comunitat i el procés d'intervenció social

- La participació com a prevenció comunitària.
- El procés d'intervenció comunitària:
 - *Investigació
 - *Diagnòstic
 - *Planificació
 - *Execució
 - *Avaluació
- Com elaborar un projecte d'intervenció social comunitària preventiva: Guia Pràctica

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Resolució de casos pràctics	90,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El desenvolupament de l'assignatura s'estructura en els eixos següents:

Classes Teòriques: seguint el model d'exposició magistral en tant que permet incidir en el més rellevant de cada tema, aclarir conceptes, establir interrelacions entre els mateixos, explicar la millor manera de treballar i estudiar l'assignatura.

Classes pràctiques: En estes sessions els estudiants treballaren en grups d'al voltant de 3-4 estudiants. En estes sessions els estudiants preparen i dissenyaren el treball de camp que han de realitzar, adoptant les decisions necessàries quant a la metodologia d'investigació, el tipus de tècnica a aplicar, el col·lectiu a què estudiar i la problemàtica que volen conèixer.

Les Pràctiques I, II i III s'entregaran de forma individual.

Treball de camp: consistent en l'observació d'un col·lectiu o una problemàtica ciutadana, el seu diagnòstic i un projecte d'intervenció que afavorisca els seus interessos. Este treball de camp es realitzarà individual o en grup de 3-4 estudiants i el seu disseny s'haurà realitzat en les classes pràctiques. Posteriorment a este treball de camp el grup d'estudiants presentara el seu informe i dissenyaren un programa d'intervenció. Tant per al disseny del treball de camp com per a l'elaboració del projecte, els estudiants comptaran amb una guia que facilitarà el docent. Així mateix, el docent es reserva el dret a presentar i mediar el projecte presentat pels estudiants davant d'institucions comunitàries per a la seua possible execució, combinant amb això teoria amb pràctica real, tal com s'ha realitzat en cursos anteriors en els que projectes presentats s'han desenrotllat en coordinació amb organitzacions / institucions integrades en la Comunitat (per exemple, Centres de Justícia Juvenil i Instituts de Secundària)

Debats en l'aula: Es possibilitarà espais en les hores de classe per al debat i la posada en comú entre tots els estudiants dels treballs que s'estan dissenyant i dels conceptes que s'estan explicant.

Tutoria: La tutories podran ser individuals o grupals. Les primeres tenen com a finalitat aclarir conceptes teòrics prèviament a l'avaluació dels mateixos i faran ús d'elles els estudiants de forma voluntària. Les grupals versaren sobre el desenvolupament del treball de camp, reservant-se el docent la possibilitat de citar a grups concrets de forma obligatòria si detecta la necessitat d'un major temps amb estos estudiants.

Lectura de textos complementaris: Es facilitarà als estudiants textos complementaris amb la finalitat d'una millor compressió de les problemàtiques o col·lectius sobre els quals es va a realitzar el treball de camp. La seua lectura serà obligatòria i sobre els mateixos faran referència en l'informe sobre el treball de camp. Algunes d'estes lectures podríen fer-se intrumentals en el modus de pràctiques presencials.

Assistència a conferència o seminari: Per a este curs podrà sol·licitar-se a cada estudiant al llarg del període previ a l'avaluació de l'assignatura l'obligació d'acudir almenys a una conferència o activitat que estiga relacionada amb el treball de camp que estan realitzant i de la que presentarà una fitxa sintètica sobre el seu contingut.

Video-forums: Dos de les pràctiques obligatòries es realitzaran per mitjà d'aquesta metodologia, on a la finalització de la sessió de vídeo es plantejarà juntament amb els alumnes una breu discussió i reflexió crítica entorn dels principals eixos plantejats. Es valorarà la consciència crítica de l'alumnat i les capacitats d'abstracció d'estos sobre les diferents temàtiques a l'efecte de translació a altres contextos / col·lectius / escenas... etc

AVALUACIÓ

Prova escrita per a comprobar l'adquisició dels coneixements, l'organització de les idees, l'aplicabilitat de les mateixes, l'anàlisi, la creativitat, el llenguatge científic i la capacitat d'expressió escrita o altres. **50%**

També es considerarà l'avaluació continua de cada estudiant, per a la qual cosa es tindrà en compte la **elaboració escrita i presentació oral del Projecte d'Intervenció Social y Comunitari**. El mencionat projecte es realitzarà en equip, però s'exposarà individualment. Es valorarà la capacitat de l'estudiant per a elaborar projectes que tinguen una relació directa amb la pràctica, al mateix temps que es prendrà en consideració el grau d'implicació i esforç de cada estudiant en el procés. **50%**

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Méndez López, A. J.; Pérez Cosín, J. V. (2017). Ciencias Sociales y Proyectos Comunitarios: epistemología, metodología y experiencias. Editorial Tirant lo blanch.
- Méndez López, A. J.; Pérez Cosín, J. V. (2020) Intervención Social y Comunitaria. Editorial Tirant lo blanch.
- Navarro, J.J. Dossier de materiales y textos seleccionados para la asignatura.
- Muñoz, D. y Sáez, M. (2009). Nuestros barrios , nuestras luchas: experiencias de intervención. Valencia: ediciones la Burbuja.
- Bauman, Z. (2003). Comunidad. En busca de seguridad en un mundo hostil. Madrid: Siglo XXI.
- Beck, U. (1998). La sociedad del riesgo. Barcelona: Paidós.
- Berger, P. y Luckman, T. (1997). La construcción social de la realidad. Buenos Aires: Amorrortu.
- De Robertis, C. y Pascal, H. (1994). La intervención colectiva en Trabajo Social. La acción con grupos y comunidades. Buenos Aires: Ateneo.
- Marchioni, M. (1999). Comunidad, Participación y Desarrollo. Buenos Aires: -Ateneo.
- Navarro, V.; Torres, J. y Garzón, A. (2012). hay Alternativas. Propuestas para crear empleo y bienestar social en España. Madrid: Aguilar.
- Sánchez Vidal, A. (1999). Ética de la intervención social. Barcelona. Paidós.

Complementàries

- Moreno, L. y Sarasa, S. (1995). El Estado de bienestar en la Europa del Sur. Madrid: CSIC.
- Doyal, H. y Hough, I. (1994). Teoria de las necesidades humanas. Barcelona: Herder.